

Schönberg—Boublil—Kretzmer: Nyomorultak. A rockopera bemutatója a Dóm téren este fél 9-kor.

A harmadik szegedi táblakép-festészeti biennálé a Képtárban és az Ijúsági Házban, augusztus 20-áig.

Dér István, Lóránt János, Novák András, Pál Mihály és Zombori László közös kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban.

Wieber Mariann jelmeztervező művész kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 20-áig.

Papp György grafikusművész tűzzománcái a Paletta Galériában, augusztus 20-áig.

Gubcsi Attila festőművész kiállítása az Ijúsági Házban, augusztus 31-éig.

Szabó Erzsébet üveg-tárgyai a Képcsarnok Gulácsy-termében, augusztus 22-éig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: Csongrád megyei parasztlétférfiak és népviseletek Lucs-képgyűjtemény; Móra-emlékszóba: a Fekete-házban: Vihart aratva — Csongrád megye munkásságának élete és harcai 1867—1945; Buday György élete és munkássága; Magyar katonai egyenruhák; a Vármúzeumban: Szeged múltja, jelene, jövője; a Kass Galériában: Bélyegek, bélyegtervek, mfi- és maxikönyvek; Kass János műhelyéből.

Varga Mátyás kiállítóháza (Bécsi körút 11/A).

Nemzeti Történelmi Emlékpark (Ópusztaszer).

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye (Tápe).

Kenderfonó gyártörténelmi kiállítás (Rigó utca 5-7.).

Paprikamúzeum (Szentmihálytelek).

Nyomorultak-premier

Ma, pénteken este színre kerül az idej szabadteri játékok legnagyobb érdeklődéssel várt darabja: Claude-Michel Schönberg, Alain Boublil, Herbert Kretzmer Victor Hugo regénye nyomán írott rockopera, a *Nyomorultak*. A magyarországi bemutatót Szentár Miklós rendezte, s a mátlól nyolc egymást követő alkalommal közönség elé kerülő mű főbb szerepeiben Vikidál Gyulát (Jean Valjean), Makrai Pált (Javert), Nagy Anikót (Eponine), Sasvári Sándort (Marius) láthatjuk a kocsma.

Rock Színház művészei közül; fellép Szombathy Gyula (Thenardier), Hámori Ildikó (Thenardier-né) és Kútvolgyi Erzsébet (Fantine) is. A Nyomorultak diszleteit Fehér Miklós, jelmezeit Horváth Kata tervezte, koreográfus: Krámer György; vezényel: Maklári László. A rendezők a mai premierre várják a szerzőket is — a jó idővel együtt... Képünkön, Nagy László felvételén: Thenardier-ék

„Szeretnék még táncolni is...”

Krámer György nevét talán akkor emlegették leg-többször, mikor — három évvel ezelőtt — nem kis fel-tűnést keltve lépésével, meg-vált a Győri Balettől. Még azon az őszön Szegeden bukkant fela Sándor János-rendezte West Side Story koreográfusaként. Azóta is szabadúszó, legutóbb a *Nyomorultak* mozgásterveit készítette el.

— Valóban helyesebb a „tömegmozgás” kifejezés, hisz táncnak igazából nem nevezhető a Nyomorultak-beli feladat. Inkább a rendező által felvetett probléma megoldása, finomítása, mintsem önálló koreográfia.

A szerzők ragaszkodnak az eredeti formához, abban pedig nincs tulságosan nagy szerepe a táncnak. Természetesen jobban szeretem, ha igazi alkotómunkát végezhetek, mint például tavaly a

Krámer György

Jézus Krisztus szupersztárban.

— Mitől függ, hogy milyen feladatot vállal el? — Elsősorban attól, hová

hívnak... A munkáim ön-álló színterűként tűnnek fel a nagy vízből... Pécsen egy balettest létrehozásában közreműködtem, önálló bemutatót készíthettem a Vigadóban, s negyvenperces filmet, *Útszéti istenek* címmel a televízióban. Úgy alakult, hogy többnyire még is musicalekhez volt szerencsém: West Side Story, Carousel, Bábjátékos, Képzelt riport Veszprémben, két zenés játékban segédkeztem Szolnokon. Bevallom, eleinte idegenkedtem ettől a műfajtól, mára viszont elmondhatom, hogy valamelyest érték hozzá. Most már szinte sok is belőle, elhatároztam, újabbat nem válllok, egyszerűen mert nem akarom ismételní magam.

— Annak idején nagytervekkel „rontott” a világnak: önálló balett-társulat létrehozásán fáradozott.

— ... Ez ezen mesterkedem ma is, három éve egyfolytában. Mindegyik siker-telenül. Nem tudom, sok-e vagy kevés — ha azt vesszük, hogy rengeteget tanul-tam, s még mindig van mit, rövidnek tűnik. Am ahhoz, hogy még most sem tudom csinálni, amit szeretnék, reménytelenül hosszú. Elkép-zelhető, hogy a közeljövő-ben belső táncgyűst alaki-tunk a Rock Színház ke-belén, amely más művésze-ti törekvésekhez is kapcsolo-dna, de magában is meg-állná a helyét.

— Kizárólag a Rock Színház tagjaiból?

— Igen, elegendő köztük a kiváló képességű táncos. Meggyőződésem, hogy több-ségük tudása nem derül ki valójában, hisz a műfajnak kötöttségei vannak, hiánvzik például a szólo. Akiket egyébként a Dóm téri kő-rázás lát, nem csupán „Rockosok”, sok a „segéd-erő”, az összehatást kell szem-előtt tartani.

— Táncművészként másfél éve, a vigadobeli estén lé-pett fel utoljára. Abba hagy-ta?

— Szégyellem, de az el-múlt időszakban elhanyagol-tam magam. Most újból fokozatosan step by step, elk-edtem gyakorolni. Hiány-zik persze a szoros időbe-osztás, az állandó tréning, de a felszabaduló időm sem hasznaltalan: olvasok, zene-művekkel ismerkedem, min-dig akadnak kidolgozandó ötleteim. Jó lenne vissza-nyerni a régi formámat, sze-retnék még táncolni és fo-gok is. De azt hiszem, még is inkább koreográfusnak tartom magam.

V. E.

Varjú Erika

Minden eladó

„Nem a mienk villa” — ez a felirat díszelgett gyerekkorom balatoni nyarainak színhelyén. Mivére is találták ki a ház gazdái, az arra sétálókat megállásra, némi találgatásra késztető irományt? Senki sem tudta. Így öröklődött nemzedékről nemzedékre a házikó felirattal együtt és ahogyan gyarapodott a család, a rokonság, a barátok köre, úgy tództak-fództak, alakították a színtérny kis vityillót. Szoba lett a nyári konyhából, lakhatóra pofozták a szerszamos kamrát, s a telken még futotta hely a ház falához toldani még egy kis szobát. Így aztán három helyiséggel bővült a hajdan szoba-konyhas család házikó. Bár vendég sok jött ide, de fizetség nélkül talált mind hétvégi, balatoni szállást. Családias volt, otthonos. Eppen olyan meghitt és takaros, mint a szomszédságában sorakozó nyaralók: az Anna-lak, a Mária-villa, az Aranyfácán avagy a Szeretlek-lak. Mindegyiknek volt neve, amit jól láthatóan pingáltak az eresz alá. A fal-feliratok valami fontosat, jellemzőt tettek közzé az itt lakókról, a ház gazdáiról.

A takaros kis nyaralók lassan-lassan eltűnnek a Balaton partjáról. Utcahosszban sorakoznak az egy-kétszintes panziók. Vakító fehérre mázolvá, négerbarna ablak-ajtókeretekkel, az újra felfedezett boltívvel. A gazda legfeljebb ha az udvaron felállított sátorban, netán a garázsban szorít magának helyet, de leginkább otthon marad egész nyáron, mondván kár akár négyzetmétert is kivonni a márka-forgalomból. Az új házakhoz, új feliratok illenek. Egyforma mind, lényegretörő: zimmer frej — szabad szoba. Mellettük stílusos lenne az emlékeztetőben őrzött nyaralókiírás: „Nem a mienk villa”.

Hajdanán az egész Balaton-part zsir- és olajszagtól bűzlött. Ötven méteren-ként sült a nyári napok legolcsóbb nemzeti edele: a lángos. A meggazdagodás viszonylag gyors lehetőségét kínálta sütődét nyitni. Iz-zadságos munka. A nyeresé-ge — még ha tetemes ösz-szeg is volt — igazán meg-kellett szenvedni. Tűnede-znek a lángossütők. Szaksze-

rien szólva profilt váltának. Hiszen bolond a jámbor, aki a hűgútát hozó forrásban, élmélyitően tömény zsirszag-ban vállalkozik még a Bala-ton. exslágerének gyártására akkor, amikor megérkezett az amerikai palacsinta. A kenyérpírtó nagyságú sütő elvégez mindent, bűz és hő-ség nélkül, mint ahogyan a mélyhűtött hamburgerrel és az előregyártott pizzával sincs szenvedést hozó dolog. Az árak pedig? Az újdonság varázsával megszorozva emelhetők a csillagok égig.

Hiába keresed hát a jó öreg lángost, hiszen ha vég-gigétálsz a pavilionsoron, már-már az az érzésed, hogy kúlhonban nyaralsz. PIZZA, HAMBURGER, WAFFEL, GOFRI, TUBORG, EGGER, HOLSTEIN, RACKELLER — mi hasba való étel-ital, mind-mind idegen. Az ere-detitől csupán annyiban tér el, hogy egészen más. De ez kit zavar az önfeléd nyara-lás zajátos lelkiállapotában? Ki veszi észre, hogy a ham-burger izesítő- és zöldse-gmentes, hogy a pizza desz-kakemény s a tetejéről csak a lényeg hiányzik, hogy a to-rokölbtő langymeleg, netán döglött?

A kisfiú sokat hallott már a Balatonról. A szülők igye-keztek az utazás előtt fel-csigázni érdeklődését, hogy aztán minél nagyobb legyen a várakozásszülte rácsodál-kozás. Volt is öröm, ámulás. A fürdőkádi pancsolás után a magyar tenger látványa újabb csodákra nyitotta a kisgyerekek szemét. Aztán jött a rossz idő, és az ilyenkor szokásos Balaton-parti pro-gram, a kirándulás, — az eső-től óvó — műemlék-megte-kintés.

A kápolnába lépve idegen szózuhatag fogadja az ifjú látogatót. A külhoni csoport távozása után a hölgy az utóbb érkezettek is néme-tül, angolul köszönti. Látván a rezzenéstelen arcokat, a kisfiúhoz fordul, immáron a Balaton-part bennszülöttjei-nek nyelvén kérdezi: Hon-nan jöttél?

A hirtelen váltástól a kis ember zavarba jön. Az el-múlt percekben átélte nyelvi zűrzavartól elbizonytalanod-va válaszolja: Magyarországról.

Kalocsai Katalin

Agykutatók világkongresszusa

Az idegtudományok máso-dik világkongresszusát au-gusztus 16. és 21. között Bu-dapestben rendezi meg az UNESCO védnökségével a Magyar Tudományos Akadé-mia és a Budapest Kongresszusi Központ.

A konferencia programja-ról Adam György akadémi-kus és Vizi E. Szilveszter akadémikus, a világkongresszus elnöke, illetve főtit-kára tájékoztatta csütörtö-kön a sajtó képviselőit.

Egyebek közt elmondották: a világ hatvan országából csaknem négyezer agykutató, pszichiáter, neurológus — köztükk három Nobel-díjas tudós — vesz részt a tanács-kozáson. A magyar agykuta-tókat, ideggyógyászokat több mint háromszázan képviseli majd. A Budapest Kongresszusi Központ, a MOM és a Testnevelési Főiskola elő-udótermében 60 munkaérte-kletet, 23 kerekasztal-meg-beszélést és 21 szimpóziumot rendeznek.

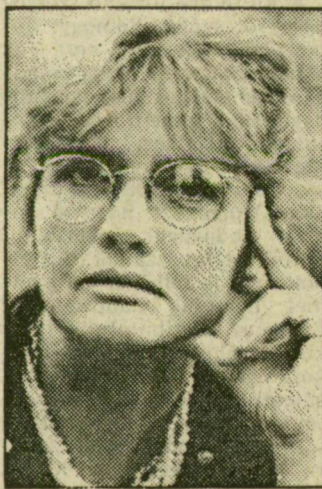
Ezeket több mint hatszáz tudományos előadás hangzik el. A világkongresszus idején kétezer posztert mutatnak be a három helyszínen, s az érdeklődők a plakátok alkotóival is találkozhatnak. A konfe-rencia témái szerteágazóak:

az agymodellezéstől az ideg-rendszeri kutatás új módsze-rein át a tanulás és emléke-zés neurológiai kérdéseig terjednek. A Testnevelési Főiskola tornacsarnokában 24 kiállító — 24 tókes or-szágbeli és négy magyar cég — mutatja be termékeit: korszerű orvosi műszerekkel, berendezésekkel ismerked-hetnek meg a tanácskozás résztvevői.

A 27 esztendővel ezelőtti Moszkvában megalakult ISRO (Nemzetközi Agykuta-tási Szervezet) ma már több mint hater tagot számlál, kormányzótanácsa a nyolc-vanas években határozta el, hogy nemzetközi konferenci-át szervez. Az első ilyen esz-tetért 1982-ben Svájcban tartották. A második világ-kongresszus rendezésének jogát egyebek között Nyu-gat-Berlinnel, Szingapúrral, Nijzával, Hamburggal ve-senyezte nyerte el a magyar főváros.

A világkonferenciát va-sárnap 18 órakor Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke nyitja meg, majd Adam György akadé-mikus, illetve Szentágothai János akadémikus tart rövid előadást az idegtudományok fejlődésének jelentőségéről.

Az utcalányok nem viselnek kalapot

Horváth Kata

Hogyan változzék át ut-calányok ríktó csapatává a szürke tömeg, két jelenet közt, a rendelkezésre álló pár perc alatt? Hogyan vál-jék meg Fantine hajfűrt-jeitől, hogy azok a másna-pi előadásra ismét kinője-nek? S vajon összehozható-e a bőrruhás-farmeres, mar-káns Vikidál Gyula-image a sétatálcás, frakkos, ősz Jean Valjean-éval?

Hasonló kérdések sora okozott fejtörést a Nyomo-rultak jelmeztervezőjének a próbaidőszakban. Horváth Kata nagyon kedvesen, pillanatok alatt bevezet a szin-padi ruhafortélyok birodal-mába. A Rock Színház megalakulása, 1980 óta ter-

vezi a társulat jelmezeit. A főiskola szakán végzett, három szezon kötöttdivatját ál-modta meg — egy évvel előre — a Magyar Divat-intézetben. Első bemutató-jára, az Evitára készült a Rock Színház, amikor volt díszlettervező évfolyamtár-sai csalogatták, álljon kö-zéjük.

— Egy darabig szeretet-ből, azaz ingyen dolgoztunk. Majd, mikor rendeződtek a „Rock” dolgai, státust kap-tam, fizetéssel. Azóta, ha jól emlékszem, a Krónikás és a Jézus Krisztus szupersztár kivételével az összes darabban részt vettem.

— Hogyan születtek a Nyomorultak ruhái?

— Nagyon élveztem ezt a munkát. A Londonban látottakra sokat tudtam tá-maszkodni, mint utóbb ki-derült, jól is jött, mert a szerzők alaposan utánané-ztek ki kellett küldenem a tervrajzokat.

— Gondolom, több nehé-zséggel járt ez a musical a többinél.

— Már csak azért is, mert rendkívül sok a szereplő. No és hagyományaink sin-csenek a történelmi kosztü-mök terén, nincs mit kiven-ni a raktárból, kölcsön-kerüni pedig nehéz, így az utolsó abroncsszoknyáig mindent újonnan kellett ké-szíteni.

— Mindent sikerült úgy megoldani, ahogy elképzel-ted?

— Nagyjából igen. Sze-rencsére a pénzből is ki

tudtunk jönni. Talán egy apróság: a szajhák fejére kis fantáziadiszes, tollas ka-lapokat szerettem volna, ez már nem ment. A rajzokat elkészíteni élvezet, valójá-ban csak utána következik a munka, a megvalósítás. Először is megfelelő anya-gokat nehéz találni. Jel-meztárunk, varrodánk nin-csen, ennek a darabnak a női öltözékei például az Operettszínházban készül-tek. Hosszú ideig dolgoz-tunk, rengeteget segítettek a ruhafelelősök, az öltözte-tők.

— Melyik a legkedvesebb terved?

— A férfiak közül The-nardier-é; Szombathy Gyu-la nagyszerűen tudja is vi-selni. A női „szakaszból” pedig Cosette-éi, hiszen végre igazi szép ruhákat ta-lálhattam ki, tobzódhattam, főleg a bái jelenetben sze-replő krinolinokban. Ehhez egyébként még festménye-ket is tanulmányoztunk, hogy ugyanúgy nézzen ki, megálljon a fodor a lányok vállán. Remélem, messziről is észrevehető Cosette esküvői toalettjén a legyező-szerűen kiterített pliszék, betétek, ezekkel rengeteget foglalatostkodtam, mire be-álltak.

— Következő feladataid?

— Az Evita jelmezeinek felújítása az őrsi, NSZK-beli turnéra. Majd pedig, újev táján, hateres Máté és kérésztendős Adam fiam kapnak kistestvért, remél-hetőleg Franciskát...